

Prøver - Evaluering - Undervisning

Fremmedsprog

Maj-juni 2012

Ved Rita Mogensen, fagkonsulent for engelsk

Lore Rørvig, tidligere fagkonsulent for tysk og fransk

Anne Sophie West, fagkonsulent for tysk og fransk

Indhold

Prøver – Evaluering – Undervisning	1
Fremmedsprog.....	1
Maj-juni 2012.....	1
Indledning.....	4
En stor tak til alle censorerne	5
De skriftlige prøver.....	6
FSA:.....	6
FS10:.....	6
De skriftlige prøver i overblik:.....	6
Engelsk:.....	7
FSA Hæfte 1.....	7
FSA Hæfte 2.....	7
FSA Fri skriftlig fremstilling	9
Fejltyper	10
FS10 skriftlig:.....	11
Hæfte 1.....	11
Hæfte 2 Fri skriftlig fremstilling.....	12
Elevbesvarelsene	14
Continue the story	14
Tysk.....	15
Tysk FSA skriftlig:.....	15
Hæfte 1 Hören	15
Lesen	15
Hæfte 2 Sprog og sprogbrug.....	15
FSA Schreiben.....	16
Fejltyper	17
Tysk FS10 skriftlig.....	17
Hæfte 1 Sprog og sprogbrug.....	17
Hæfte 2 Skriftlig fremstilling.....	18
Fejltyper	19
Fransk.....	20
Fransk FSA skriftlig.....	20

Hæfte 1 Écoute.....	20
Hæfte 1 Lecture	20
Hæfte 2 Sprog og sprogbrug.....	21
Hæfte 2 Écrire.....	22
Fejltyper	23
Fransk FS10 skriftlig	23
Hæfte 1 Sprog og sprogbrug.....	23
Hæfte 2 Fri skriftlig fremstilling	23
Fejltyper og sproglige iagttagelser	25
Fælles for alle tre sprog.....	25
Brug af hjælpemidler	25
Adgang til internettet	26
Hvad sker der, hvis en elev snyder?.....	26
Antal ord.....	27
Hvad med kultur og samfundsforhold?	27
Opfordringer fra censorerne.....	27
Niveauet for prøverne.....	28
De mundtlige prøver	29
FSA mundtlig prøve.....	29
FS10 mundtlig prøve.....	29
De mundtlige prøver i overblik	29
Indledning.....	30
Årets temaer	30
Temaer i engelsk.....	30
Temaer i tysk.....	30
Temaer i fransk.....	32
Kan en film være et tema?.....	32
Tekstopgivelser	32
Engelsk.....	32
Tysk	32
Fransk.....	32
Motivér eleverne med film i undervisningen.....	33
Musik	33

Musik i engelsk.....	33
Musik i tysk.....	33
Musik i fransk.....	33
Elevens selvvalgte emne (FSA og FS10).....	34
”Det handler om mig selv, mig selv, mig selv!”	34
Man skal ikke skrive under på hvad som helst.....	35
Skabelon til disposition.....	35
Send gerne dispositionerne elektronisk.....	36
Brug af elevens kilder under redegørelsen.....	37
Lærerens prøveoplæg (FSA).....	38
Men hvad er et godt prøvespørgsmål?	38
Læs prøvespørgsmålet højt	39
Kan man være forberedt på en samtale?	39
Samarbejde med censor	40
Oversigt til censor	40
Lærerne skal være klædt på til prøven	41
Brug EMU	41
Elever med særlige behov.....	41
Hvis du vil vide mere	42
Tak for i år	43
Tjeklister.....	43

Indledning

I år har vi igen valgt at skrive et samlet PEU hæfte for de tre fremmedsprog. Vi begynder med de skriftlige prøver, hvor der er et afsnit for hvert af sprogene. De mundtlige prøver skriver vi om samlet, vel vidende at der kan være nogle forskelle på, om det er første eller andet fremmedsprog.

Indholdsfortegnelsen er lavet med hyperlink, så man kan klikke sig direkte frem til det afsnit, som man er interesseret i at læse.

Alle censorkommentarerne er placeret i lilla bokse.

En stor tak til alle censorerne

Stor tak til alle de beskikkede censorer for deres kvalificerede indsats ved såvel de skriftlige som de mundtlige prøver. De er medvirkende til, at vi får en ensartet bedømmelse over hele Danmark. Ligesom de ofte kan være med til at give lærerne ny inspiration til undervisningen.

Endelig en stor tak til censorerne for deres tilbagemeldinger om prøveforløbene. Uden disse udførlige evalueringer ville dette dokument ikke kunne skrives.

De skriftlige prøver

For alle tre fremmedsprog gælder, at prøven består af to hæfter og varer 3 timer.

FSA:

I hæfte 1 prøves eleverne i de receptive færdigheder lytte og læse (1 time), og i hæfte 2 prøves de i de produktive færdigheder sprog og sprogbrug samt en fri skriftlig opgave (2 timer).

Hæfte 1 afleveres efter den 1. time.

FS10:

I hæfte 1 prøves elevernes færdigheder i sprog og sprogbrug, og i hæfte 2 prøves de i skriftlig fremstilling. Eleverne får udleveret begge hæfterne fra begyndelsen af prøven og kan selv disponere over tiden. Begge hæfter afleveres samlet til sidst.

De skriftlige prøver i overblik:

	FSA	FS10
Hæfte 1	Hjælpe midler er IKKE tilladt. Lytning og Læsning Hæfte 1 afleveres efter 1 time.	Hjælpe midler er tilladt. Sprog og sprogbrug Hæfte 1 afleveres sammen med hæfte 2.
Hæfte 2	Hjælpe midler er tilladt. Sprog og sprogbrug Fri skriftlig fremstilling Engelsk 350/450 ord Tysk/fransk 200-300 ord	Hjælpe midler er tilladt. Fri skriftlig fremstilling Engelsk 500-600 ord Tysk/fransk 300-400 ord

Engelsk:

FSA Hæfte 1

Lyttedelen har i dette prøvesæt været en lidt større udfordring end normalt, hvorimod læsedelen ser ud til at have været nemmere at løse for eleverne. Dette har afspejlet sig i omsætningstabellen.

Lyttedelens *Section 1* var lidt lettere at gå til end de andre sektioner. Interviewet bliver afspillet to gange, hvilket hjælper eleverne med at komme i gang, samtidig med at det kan give dem selvtillid at kunne besvare de første opgaver rimelig nemt.

I hele lyttedelen kunne færrest elever besvare item 11, 9 og 3 og korrekt, hvorimod item 31, 8 og 16 havde flest rigtige besvarelser. Opgavetyperne er kendt fra tidligere opgavesæt. Dog har *Select true sentences* fra *Section 3* ikke været benyttet så ofte.

Section 3 – The hurricane – part two

You will hear the rest of Louise's story ONCE.
Write the letters of the TRUE sentences in the boxes below.

- X Louise and her mother got quite wet in the house.
- B. Water was coming in through the roof.
- C. After the hurricane, the weather soon returned to normal.
- D. The family checked outside the house for damage.
- E. All the lemon trees in the garden had been flattened.
- F. There was fruit lying all over the garden.
- G. One of the trees had fallen onto the house.
- H. Louise went down to the village the next day.
- I. The piers had been crushed against the harbour walls.
- J. Many boats were in bad shape.
- K. Some fishermen's houses had been damaged.

Example

	16.	17.	18.	19.	20.
A					

I læsedelen var der mindre forskel på, hvor mange elever, der kunne besvare de enkelte items korrekt. Item 16, 11 og 9 opnåede de højeste scores, og item 19 og 22 de laveste scores.

Opgavetyperne var alle kendt fra tidligere prøvesæt. Det kan med glæde konstateres, at eleverne er blevet dygtigere til *multiple matching* opgaverne, som de møder i *Section 2* og *3*.

FSA Hæfte 2

Det er glædeligt at se, at flere elever forsøger at løse opgaverne i Sprog og sprogbrug. Det udfordrer en del elever at skulle finde 10 fejl og rette dem. De færreste fandt fejlene i *make my homework*, der skulle korrigeres til *do* samt *the best advises*, der skulle korrigeres til *advice*. En del fandt fejlen, men glemte så, at ordet *advice* kun findes i ental. Derudover var opgaverne 19 og 20 en større udfordring for eleverne. Eleverne har åbenbart ikke i tilstrækkeligt omfang brugt deres ordbøger til denne opgave. Se opgaven nedenfor.

Choose the correct preposition for each sentence: to, ~~of~~, at, by, into, in, above, on, with.
No preposition may be used more than once.
There are more prepositions than you will need.

Example

Thomas was proud *of* his son's success.

17. Kevin was so good _____ swimming that he was included on the junior team.

18. English grammar is not easy. There are exceptions _____ most of the rules.

19. Jim drinks, _____ average, two pints of milk every day.

20. Janet takes great pride _____ her appearance.

21. The room was plunged _____ darkness when the electricity suddenly failed.

Opgaverne i Sprog og sprogbrug var i år sammensat således, at der var færre opgaver inden for den enkelte opgavetype, hvilket til gengæld gav plads til flere forskellige opgavetyper.

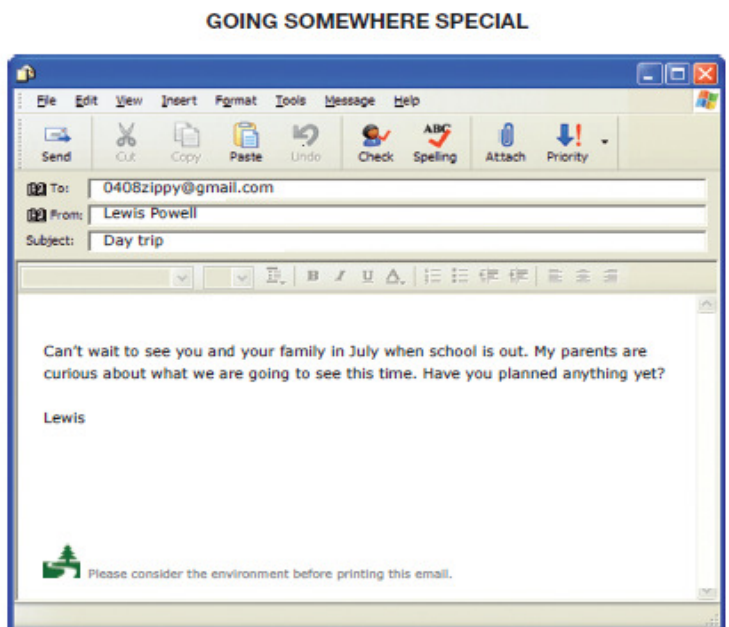
FSA Fri skriftlig fremstilling

Som sædvanlig er opgaven tydeligt formuleret med en angivelse af, hvad der skal inkluderes i besvarelsen. Opgaveformuleringen fungerer samtidig som en disposition for, hvad eleverne skal skrive.

Det er tydeligt, at besvarelsen skal formuleres således, at modtageren er en jævnaldrende kammerat, og at genren er en e-mail eller evt. et brev.

Langt de fleste elever har da også haft noget at skrive om. Nogle elever har blot ikke læst opgaveformuleringen grundigt nok igennem, før de gik i gang med besvarelsen. Der står tydeligt *a day trip* og *in your local area*. En del elever har lavet ugeprogrammer alle steder på Jorden.

Free writing

Your British friend, Lewis, his parents and ten-year-old sister, Kate, are coming over this summer and you are going to take them somewhere special in your local area.

Write a reply (350-450 words) to the Powell family to tell them about the day trip you are planning.

Include

- where you are taking them
- how you will get there
- what you are going to do there
- why you have chosen this particular place and what you like about it
- why it could be interesting for the Powell family

6

Den frie skriftlige opgave er som udgangspunkt god til aldersgruppen. Langt størsteparten af eleverne formår at levere en besvarelse, der tager udgangspunkt i et brevs form med høflighedsfraser i begyndelsen og slutningen. Der er også andre, der er mere friske i deres sprog, men dog inden for det acceptable i en dialog med en jævnaldrende.

De fleste tager udgangspunkt i lokale naturområder eller seværdigheder. Det skaber en overvægt af Tivoli og Bakken for de sjællandske skoler. Sjovt nok er Legoland kun nævnt af ganske få af de elever, jeg har rettet for i Jylland. Der er der overraskende mange, der vælger at tage i Tivoli.

De fleste havde tænkt familien ind, men der var nogle, der kun tænkte på teenage- underholdning.

Det var befriende at læse de breve, der beskrev ture i den danske natur med fokus på skov og strand, med overvejelser om underholdning til forældrene og den 10-årige Kate.

Der var enkelte, der mente, den danske drukkultur blandt unge var så interessant, at turen ikke skulle handle om andet.

Det kan accepteres, hvis en elev har forestillet sig, at han/hun var fra et engelsktalende land og har beskrevet *a day trip* her. På den måde har – i hvert fald nogle af eleverne – kunnet vise kendskab til kultur og samfundsforhold i engelsktalende lande. Andre elever har kunnet gøre det samme ved at sammenligne de steder, som de vil vise i Danmark, med lignende steder i England, som jo er Lewis hjemland.

Fejltyper

I de [tidligere PEU hæfter](#) er elevernes fejltyper og hvad der særligt skal trænes blevet gennemgået. I år henvises der til de tidligere hæfter, da det i vid udstrækning er de samme fejl, eleverne laver. I stedet er her nogle udtryk samlet fra årets opgaver. Disse udtryk kan bruges til træning af eleverne i ordbogsopslag.

We spread some food from home.

At show you my hause.

To hold a party.

You shall no even consider it as exercising.

Women stay rapes

Have some foot

Fun with you gays.

I have it exactly like you.

Deep fat food.

Denmarks highest standpoint.

It is blowing very much.

Clothes with you, which can stand against the rain

I have never seen myself before.

Conferrable wearing

Slowly amusements. I Tivoli

Collecting mushrooms and horseriders in the woods.

Before we enter Tivoli on a small café.

Getting a peak of the Queen.

FS10 skriftlig:

Hæfte 1

Hæfte 1 var som sædvanlig inddelt i tre dele, med en del, hvor eleverne skulle finde evt. overskydende ord, en del, hvor eleverne skulle finde den rigtige form af et givent ord samt en *multiple choice* opgave.

I år kendte eleverne opgavetyperne fra tidligere års opgavesæt, og det så også ud til at denne type opgaver var blevet gennemgået i undervisningen. Antallet af items er gradvist blevet sænket og var i år på 31. Dette er medvirkende til, at eleverne bedre kan overskue at komme igennem alle opgaver samtidig med, at der skal være tid til at skrive den fri opgave.

I første del var det især item 7 og 9, som voldte en del elever kvaler, hvorimod mange svarede korrekt på item 5, 6 og 10. I anden del lå den højeste score på item 13, 14, 17 og 18, hvorimod det var item 15 og 20, der opnåede færrest korrekte svar. I item 20 skulle eleverne indsætte ordet *Chinese*. Mange elever havde fundet frem til ordet, men glemte desværre at skrive det med stort. I rettevejledningen til denne sektion står der, at der ikke skelnes mellem små og store begyndelsesbogstaver, men lige netop *Chinese* skal være skrevet med stort.

Flere censorer bemærker, at de kan se, at eleverne er blevet bedre til at vælge den rigtige ordklasse, når de skal indsætte et ord. Dette tyder på, at der er blevet arbejdet mere bevidst med det i undervisningen. En lærer har fortalt, at han simpelthen indleder hver time med at skrive et ord på tavlen og beder eleverne om at finde så mange afledninger af ordet, som de kan. Den øvelse fører uvægerligt til en bevidstgørelse om ordklasser.

Read the text below and decide which answer A, B, C or D best fits each space.
There is an example at the beginning (0).

0. A ~~rarely~~ B unusually C probably D unfortunately

The tales of Robin Hood

The tales of Robin Hood were being retold over six hundred years ago. In those days, when very few people could read or write, such stories were (0) A written down.

Robin Hood was not only a celebrity and a character of (22) _____. His reputation as a hero of the poor led some people to impersonate him and (23) _____ his name. Others have since searched through tons of documents to unveil his story, while still others have (24) _____ on myth or saga, hereby elaborating on fiction. There is little to be (25) _____ in the ballads of the time about his origins. He (26) _____ a reputation for his acts of bravery. On many occasions he is said to have (27) _____ notable prowess in the field of martial arts. These stories were first told by wandering minstrels over six centuries ago and their audiences (28) _____ familiar stories in new guises. The tales developed therefore through the years, with history and legend becoming inextricably (29) _____ and Robin's exploits merged with (30) _____ beliefs. Out of such a mixture, the legend of Robin Hood (31) _____. This century, films and television have played their part in promoting Robin's image.

22	A incredible	B mystery	C destruction	D subsistence
23	A assume	B fascinate	C reduce	D revise
24	A discounted	B put	C believed	D relied
25	A improvised	B grounded	C depended	D found
26	A disapproved	B acquired	C discovered	D required
27	A endured	B distributed	C exhumed	D exhibited

© 2007 by Cambridge University Press

Den tredje del (se ovenfor) var en multiple choice opgave. Samlet set var det den opgave, som havde færrest korrekt besvarede items. Det var især item 23, 24, 28 og 29, der var vanskelige at gennemskue for eleverne. Item 22, 25 og 31 var de relativt letteste items i denne del. Censorerne skriver:

- Opgaveformulering følges stort set, og den er til at forstå. Godt!
- Tekstmængden er stor og tung, men OK, da den faktisk bruges af aktørerne.
- Alle kan forholde sig til det. De fokuserer på en aktuel og reel begivenhed.
- Det knytter sig især an på beskrivelse af menneskelige relationer.
- Opgavekrav er tydeligt, ingen hos mig har misforstået det.

Hæfte 2 Fri skriftlig fremstilling

Som i de foregående år var der to opgaver at vælge imellem.

Opgave 1

Den første opgave er blevet besvaret af ca. 35 % af eleverne. Lidt flere piger end drenge valgte denne opgave.

1 Nominate a torchbearer

London 2012 Olympic Torch Relay

Lit in Greece, the Olympic flame arrives in Britain on the 18th of May. Eight thousand torchbearers will then carry the Olympic torch from Land's End in Cornwall all around the British Isles. The relay ends, of course, in London, venue of the Games, on the 27th of July. Who can be a torchbearer? Here are the qualifications for being a torchbearer in the British relay:

Who are we looking for?

We're looking for truly incredible individuals whose personal stories will inspire millions of people around the world watching the Olympic Torch Relay. Torchbearers can be ordinary people doing extraordinary things. From any walk of life, anywhere in the UK. We need you to help us find them.

Do you know someone who

- has inspired you to do something you never thought possible?
- makes a real difference in their school or local community?
- has shown what it means to be a real friend?
- shows respect for other people and knows the importance of fair play?

Tell us their story

We don't have a particular person or type of story in mind. It might be a friend who gave up a lot to help you through a really hard time. A local sports coach encouraging their team come rain or shine. A youth worker who runs a music project to give confidence to children in deprived areas. Or someone who gives time every evening to help elderly or disabled people get around.

These are just some of the hundreds of thousands of stories that are out there. We all know someone who gives their all – and inspires others as they do so.

Let's give them their moment to shine.

If you were to nominate a person you know to take part in a Danish Torch Relay who deserves 'a moment to shine', who would it be? Tell us about him/her. Explain why he/she should have the honour of being a torchbearer to represent their local community. (500-600 words)

Langt de fleste elever havde valgt at nominere et familiemedlem, en ven eller en person, der havde hjulpet dem. Nogle elever havde tilsyneladende opdigtet en person, som de anbefalede som *torchbearer*. Andre havde valgt en kendt person som fx Sidney Lee, Michael Laudrup eller H C Andersen. Det må dog betragtes som en misforståelse af opgaven, hvis man vælger, at en afdød person skal være *torchbearer*.

Her ses nogle af censorkommentarerne til opgaven:

- Lægger op til fabulering, man kan jo vælge en 'rigtig' person eller en fiktiv, og der er mange.
- Små, gode, rørende historier fra hverdagslivet
- Jeg vil kalde det et 'smukt' emne, som har fremkaldt mange 'smukke' tanker / historier
- Emnet har fænget og er blevet modtaget vel af eleverne
- Her er valgt et emne, der relaterer til en forestående begivenhed.
- Specielt 'a moment to shine' elementet synes jeg er lidt genialt
- Hvor ville jeg ønske, at mange fædre, mødre og bedsteforældre kunne læse deres børns stile.

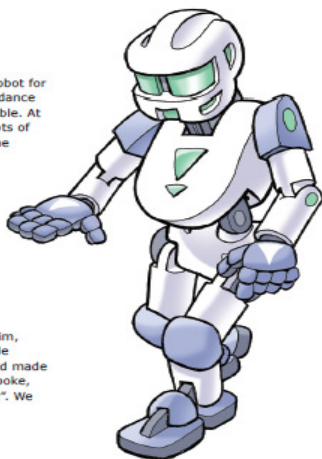
Opgave 2

2 My robot

Arthur's story

I was so glad when I bought a robot for myself. It was designed in accordance with the latest technology available. At first everything was fine. I got lots of help around the house, and in the workshop it could fix almost anything. Although it had a somewhat metallic voice, I could have very interesting conversations with it. It seemed as if it understood just what I was thinking about. It obeyed my every order. But I didn't realise how difficult my life was soon to become.

One day Art2, as I had named him, approached me in the kitchen. He looked me straight in the eye and made a few strange noises. Then he spoke, "I'd like to have a word with you". We went into the lounge.

Den anden opgave er blevet besvaret af ca. 65 % af eleverne. Lidt flere drenge end piger valgte denne opgave.

Continue the story.
Write what Arthur and Art2 talked about and how it changed Arthur's life.
(500-600 words)

Herunder nogle af censorkommentarerne til opgaven

- Blev årets favoritemne, stor overvægt af drenge
- Helt i tidens high-tech trend, hvor specielt drengene banker på
- Opgaveformulering fin, giver megen igangsættende hjælp for de svagere elever
- Lægger stærkt op til det kreative, fabulerende, den gode historie
- *Continue*-princippet er altid et effektivt middel for skriveprocessen
- Et opslag i balance med sig selv
- Her kommer de mere tænksomme aktører ind på alt mellem kunstig intelligens, organiske harddiske og nanotech til terminatorsyndromet og Cybergs
- Mange relevante og gode historier og faktisk få, der ikke kunne overholde genren
- Mange elever har hentet inspiration fra film, hvilket har betydet, at en del besvarelser har lignet hinanden. Det må dog ikke lægges eleverne til last

Elevesvarelsenerne

Nogle censorer melder om, at eleverne er blevet bedre til at formulere sig på engelsk, hvorimod andre har haft den stikmodsatte oplevelse. Der har naturligvis været en stor spredning på besvarelsenerne.

Generelt må det siges, at det er vigtigt, at eleverne allerede fra begyndelsen af engelskundervisningen over sig i at skrive på engelsk. Det er ikke noget, man kan lære i løbet af 9. og 10. klasse. En del af vore elever beskæftiger sig også med engelsk i fritiden via de sociale medier og spil, og heldigvis er der ligeledes elever, der læser engelske bøger og blade for deres fornøjelses skyld. Dette er naturligvis medvirkende til at højne niveauet.

Næsten alle elever skriver på pc. Det er dejligt, for det fremmer læsbarheden. De opgaver, hvor eleverne selv skal skrive som i hæfte 1, kan det tit være lidt af en gættekonkurrence at finde frem til, hvilket bogstav de har skrevet. Lærerne bør gøre eleverne opmærksom på, at de risikerer at få fejl i en opgave, hvis det ikke er muligt at læse, hvad de har skrevet.

Continue the story

Når en sådan type opgave optræder, er der ofte diskussion blandt lærere og censorer om, hvorvidt begyndelsen på historien skal skrives med. Somme tider står der i opgavebeskrivelsen, at den skal være med, andre gange står der ikke noget. I det sidste tilfælde er det op til eleverne at vurdere. Det må ikke trække ned i bedømmelsen, om eleverne har skrevet det ind eller ej. Den afskrevne indledning må heller ikke tælles med i antal ord i opgaven. Nogle kreative elever skriver af fra oplægget og håber tilsyneladende på, at lærer og censor ikke lægger mærke til det, for de tilføjer stort set ingenting selv.

Tysk

Tysk FSA skriftlig:

Hæfte 1 Hören

Årets prøvesæt indeholdt en ny opgavetype i Hören A. Det var en multiple matching opgave, hvor eleven skulle placere det korrekte nummer. Eleverne havde forholdsvis let ved at løse den. Det lykkedes dermed at lægge den nemmeste opgave i begyndelsen af prøvesættet. Det er vigtigt, da eleverne på denne måde kommer godt i gang og opmuntres til at tro på, at de kan. Herunder ses den nye opgavetype.

Hören A Geburtstag

Du hörst Jugendliche zum Thema Geburtstag.
Zu jeder Aussage gibt es eine Überschrift.
Schreibe die richtige Zahl in das richtige Feld.

0

Fest im Keller

A: Fest im Ausland

B: Fest mit dem Computer

C: Fest mit der Familie am Nachmittag

D: Fest mit dem Vater

E: Fest mit Musik

Den sværeste opgave viste sig at være Hören B, item 7 og 10, som færrest løste korrekt. Det item, som flest elever løste korrekt, var item 18.

Lesen

Læseopgaverne plejer eleverne at være rigtig gode til. Dette var også tilfældet denne gang. Nogle klarede endda læsning bedre end lytning. Alle 3 opgavetyper er kendt fra tidligere opgavesæt. Lesen B er blevet lidt mindre teksttungt, og det kan være årsag til, at flere elever klarer denne del ganske godt. Det kan dog også være, at der trænes mere i denne opgavetype, sådan at eleverne generelt er blevet bedre til at klare multiple matching opgaver.

Hæfte 2 Sprog og sprogbrug

Her er det tydeligt at se, at eleverne ikke er dygtige nok til ordbogsopslag og heller ikke kan gøre brug af ordbogens håndsrækninger for at finde plural, køn m.m.

Sprog og sprogbrug

Aufgabe A

Benutze dein Wörterbuch und schreibe die richtigen deutschen Wörter in die Lücken.

1. Dieses Jahr sind _____ fantastisch.
(æblerne)
2. In der Diskothek ist die Musik sehr _____.
(høj)
3. Die Farbe ist sehr _____.
(lys)
4. Nach der Schule gehe ich _____.
(hem)
5. Meine Nachbarin Ursula hat zwei _____.
(brodre)
6. Petras Traum ist es, bald Pilotin zu _____.
(blive)

Dette vanskeliggøres desuden af elevernes manglende bevidsthed om ordklasserne, som bl.a. hos nogle giver sig udslag i, at substantiver ikke skrives med stort begyndelsesbogstav. Dertil kommer problemerne med at skrive korrekt af.

Item 1 blev derfor topscorer i fejlstatistikken, og som en censor skriver:

Jeg er meget overrasket over, hvor dårlige eleverne er til ordbogsopslag. Dette kommer tydeligt frem i Aufgabe A, hvor fx ordet æblerne blev til die Apfel, die Äpfeln, die Äpfels, der Äpfel. Meget MEGET få havde denne rigtig ☹

FSA Schreiben

Mein Alltag

Was machen junge Leute von heute in ihrem Alltag?
Das ist eine interessante Frage. Deshalb macht die Jugendzeitschrift „Yuno“ eine Untersuchung zu diesem Thema. Junge Leute werden aufgefordert, einen Text über ihren Alltag zu schreiben. Die besten Texte werden in der Zeitschrift veröffentlicht.
Schreibe davon, wie ein Tag für dich verläuft. Vielleicht kannst du über folgende Themen schreiben:

- Schule
- Familie
- Freizeit
- Hobbys
- Freunde

Aufgabe (200-300 Wörter):
• Schreibe einen Text mit der folgenden Überschrift:
An die Jugendzeitschrift „Yuno“,
Hafenstraße 45, 20251 Hamburg
Mein Alltag

I år var opgaven til skriftlig fremstilling et indlæg i et tysk ungdomsblad, som skulle handle om elevernes hverdag. Det var et tema, som eleverne havde gode forudsætninger for at skrive om. Skrivelysten var stor, og censorerne melder tilbage, at eleverne havde nok at fortælle om.

Der var dog nogle elever, som havde svært ved at kæde deres tekst sådan sammen, at det virkelig handlede om deres hverdag og ikke bare om deres fritid.

Sådan skriver censorerne om opgaven:

Emnet i år var rigtig godt. Alltag, det kan alle skrive om.

Det er et meget fint oplæg med gode igangsættende illustrationer. Fin indføring i opgavens krav.

Temaet er meget relevant for eleverne, og derfor oplever jeg en glæde og lyst hos eleverne til at fortælle på tysk om noget, de kender fra deres hverdag – DET ER VIGTIGT.

Jeg synes, opgaven lagde op til, at alle kunne være med.

Dette tema kan alle skrive noget om, altså næsten alle. Der er ca. 2 typer stile. Den ene bruger dagen og dens timer som struktur; den anden bruger de forskellige underemner. Begge dele fungerer fint, selvom den første kan komme til at virke stereotyp, hvis eleven konsekvent bruger klokkeslæt som indledning til alle sætningerne.

Mht. antal ord meldes der fra censorerne, at de fleste elever levede op til kravet om 200 – 300 ord. Der var dog nogle elever, der skrev alt for lidt, men det var et fåtal. Ingen skrev for meget 😊.

Fejltyper

Nogle censorer nævner, at eleverne er blevet bedre til at huske at skrive substantiver med stort. Andre beretter om generelt positive tendenser, og det er godt. Men ellers ser det ud til, at der er de samme fejltyper som i de foregående år. Dem kan man derfor læse om i tidligere PEU-hæfter, hvor det også uddybes, hvordan man kan arbejde med dem. [Link til PEU](#)

I stedet for kommer her en række sætninger, som indeholder nogle af de typiske fejl, og som man kan bruge i træningsøjemed.

1. Ich stehe auf am 7 Uhr. (ordbogsfejl)
2. So gehe ich in die Schule. (ordbogsfejl)
3. Dann gehen ich herein zu mein Zimmer. (kongruens + forkert præposition)
4. Wir haben zwei Hunde und also ein Karte. (2 ordbogsfejl, hvoraf 1er afsmitning fra engelsk + køn)
5. Später ich gehe nach Hause. (ordstilling)
6. Ich bohre mit den Eltern. (ordbogsfejl + kongruens)
7. Meine Mutti und meine Vati sind Schild. (køn + ordbogsfejl)
8. Meine Freunde und ich spiele oft Handball, wenn wir haben frei. (kongruens + ordstilling)

Tysk FS10 skriftlig

Hæfte 1 Sprog og sprogbrug

Hæfte 1 bestod også i år af 3 opgaver, som i deres form og opbygning var genkendelige fra sidste år.

Aufgabe A krævede ordbogsopslag og bøjning i flertal. Sætningerne hang indholdsmæssigt ikke sammen.

Vigtigt og godt med ordbogsopslagene, men de var rigtig svære denne gang. Det første item Partie blev klaret af knap 80% af mine elever. Item 3 Rosen røg ned på 60%. Derefter ser det skidt ud. Alle ligger under 50%. Termin var sværest. Det klarede kun 37 af mine 161 elever.

Aufgabe B var en multiple choice opgave, som dækkede forskellige sproglige emner. Teksten hang indholdsmæssigt sammen, og det krævede, at man forstod konteksten, og her kunne man sommetider se, at der blev gættet.

”mich” og ”Die” er tilsyneladende vanskeligst at klare; det klarer kun 40 % af eleverne. Bedst klarer de at sætte du ind, selvom man godt kan græde over, at der selv her er nogen, der laver fejl, men 90 % har løst dette item 14 korrekt.

Aufgabe C var en opgave i at bøje et givet verbum og sætte den korrekte form ind i sætningen.

Det var helt klart den sværeste opgave. Eleverne skulle gennemskue, hvilken form, der her var brug for, om verbet var regelmæssig eller ej osv. Item 18 og 19 var tilsyneladende vanskeligst at klare. De ses her:

18. Frage: „Treibst du Sport?“

Antwort: „Nein, ich will überhaupt keinen Sport _____.“

treiben

19. Frage: „Was hast du in den Ferien gemacht?“

Antwort: „Ich habe 3 Wochen _____.“

arbeiten

20. Frage: „Wollt ihr mit in die Eisdielen?“

Antwort: „Nein, wir _____ keine Zeit.“

haben

En censor skriver→

Rigtig god øvelse, som kommer ”næsten” rundt om problemstillinger vedr. verber. Eleverne er ikke sikre i det, i hvert fald ikke de elever, hvis opgaver jeg rettede. Item 16 og 20 sniger sig lige over 50%. Her finder jeg også det item, som færrest elever har kunnet klare, item 18. Under 10%.

Hæfte 2 Skriftlig fremstilling

Efter ændring af prøveformen er der som regel to skriveoplæg at vælge imellem. Således også i dette opgavesæt. Begge oplæg får megen ros fra de beskikkede censorer, som giver udtryk for, at de rammer lige ind i de unges verden. Eleverne fordeler sig denne gang nogenlunde ligeligt på de to opgaver.

Oplæg 1

1. Das Jahr nach der 10. Klasse

Viele junge Leute wissen noch nicht, wie es nach der Schule weitergeht. Deshalb ist das Jahr nach der 10. Klasse vielleicht das entscheidende Jahr für die Zukunft. Hier erzählen vier junge Deutsche, was sie in dem Jahr nach der 10. Klasse machen.

Misha

Ich gehe sehr gern in die Schule. Als ich mit der 10. Klasse fertig war, war für mich ganz klar, dass ich sofort weiter auf das Gymnasium gehen wollte.

Willem

Für mich ist soziale Arbeit sehr wichtig. In Deutschland gibt es das „Freiwillige Soziale Jahr“. Deswegen kann ich nach der 10. Klasse etwas Sinnvolles machen. Ich arbeite jetzt ein Jahr in einem Pflegeheim.

Karen

10 Jahre Schule – das ist genug für mich. Ich habe keine Lust mehr auf Schule und arbeite jetzt ein Jahr. Ich will Geld verdienen und danach gern mit meiner Freundin verreisen. Vielleicht nach Australien...

Peer

Ich bin gerade aus den USA nach Deutschland zurückgekommen. Nach der 10. Klasse habe ich ein Jahr als Austauschschüler in Ohio gelebt. Es war eine wunderbare Zeit und nun bin ich perfekt in Englisch. Außerdem habe ich sehr gute Freunde gefunden! Ich weiß noch nicht genau, was ich nach den Sommerferien machen werde.

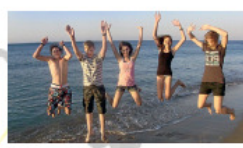
Aufgabe (300-400 Wörter):

- Lies die Aussagen von den vier Jugendlichen. Was meinst du dazu?
- Welche anderen Möglichkeiten kennst du für das Jahr nach der 10. Klasse?
- Welche Pläne hast du für das Jahr nach der 10. Klasse? Erzähle davon!

Oplæg 2

2. Sport – aktiv oder als Zuschauer?

Bald ist der Sommer da - endlich wieder raus zum Sport oder doch lieber vor dem Fernseher sitzen und Sport schauen? Einige sehen gern Sport im Fernsehen, wie zum Beispiel die Olympischen Spiele in London oder die Fußball-Europameisterschaft. Andere sind lieber aktive Sportler. Schwimmen, Laufen, Radfahren, Mountainbiken, Fußball spielen, Volleyball am Strand sind einige Möglichkeiten. Für Andere muss der Sport „höher, schneller, weiter und gefährlicher“ sein. Sie wollen Nervenkitzel und eine besondere Herausforderung. Hier gibt es viele Möglichkeiten – alleine oder mit Anderen zusammen.

Am Strand und im Wasser macht es Spaß!

Sporterlebnisse als Zuschauer

Alleine trainieren und eigene Grenzen finden

Den schnellsten Weg durch die Stadt finden und Hindernisse überwinden

Aufgabe (300-400 Wörter):

- Was ist wichtig für dich: Sport sehen, Sport machen oder beides? Warum?
- Machst du selbst Sport? Schreibe davon, vielleicht auch vom Schulsport.
- Erzähle von einem Sporterebnis – wo du Zuschauer oder aktiver Teilnehmer warst.

Da begge temaerne lå godt til eleverne indholdsmæssigt, var der derfor mange pluspoints at hente på den konto. Desuden var eleverne gode til at disponere deres tekst. Der lavedes afsnit efter indhold, og det var fint. Mht. længde så skrev mange elever lige omkring de 300 ord. Ganske få elever fik ikke skrevet ret meget. Ligeledes kom kun få elever ind på noget med kultur- og samfundsforhold. Da opgaverne ikke eksplicit lagde op til det, skulle det i hvert fald vægtes positivt, hvis eleverne gjorde det.

Stedbarnet var som altid sprogfærdigheden, herunder brug af ordbog og grammatiske oversigter.

Det er svært for en del elever at korrigere deres egne fejl. Og det er især svært, når eleverne mangler sproglig bevidsthed på dansk og dermed også er usikre på ordklasserne.

Fejltyper

Fejlene samler sig omkring:

Kongruens

Verbernes former – det kunne man allerede se i opgave C i sprog og sprogbrug

Personlige stedord

Ordstilling

Valg af den rigtige præposition

Subjektivernes flertalsform

Læs mere om fejltyper fx i [PEU hæftet for prøverne i juni 11.](#)

Fransk

Fransk FSA skriftlig

Hæfte 1 Écoute

Hæftet indeholder 3 opgaver i lytning med i alt 20 items. Den første opgave løses som multiple matching, hvorimod de andre løses som multiple choice. Opgaverne stiger i sværhedsgrad, sådan at den første er den letteste. Censorerne roser især opgave A for sit fine layout.

Se her→

Hæfte 1 Lecture

Årets prøveoplæg indeholdt 24 items i læsning fordelt på 4 opgaver. Opgavetyperne er igen multiple matching og multiple choice. Censorerne melder tilbage, at eleverne i år har været rigtig gode til at klare læseopgaverne. Dette kan til dels skyldes, at eleverne har fået større træning i at løse den type opgaver, men også at der har været stor fokus på faglig læsning.

Écoute

A. Mon tableau préféré

Tu vas écouter des personnes qui parlent de leur tableau préféré deux fois. A chaque tableau correspond une description. Il y a deux tableaux de trop. Regarde les tableaux.

Écoute les personnes et écris le bon numéro sous le bon tableau. Regarde l'exemple.

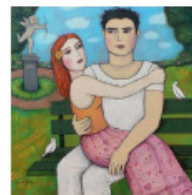
Exemple

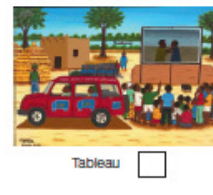
Tableau 1

Tableau

Tableau

Tableau

Tableau

Tableau

Tableau

Tableau

Desuden lægger 2 af opgaverne sig tæt på elevernes virkelighed ved at være udformet som mail og blog. Progressionen i sværhedsgrad træder tydeligt frem, ser man på elevernes score.

Opgave D er en opgavetype, som eleverne kender fra danskprøven, hvor de mulige løsninger er skrevet ind i teksten.

D. Les Jeux Olympiques d'été

Lis le document et choisis le bon mot.
Regarde l'exemple.

Se her →

Les Jeux Olympiques, c'est (ex. un accident / **un événement** / un crash / un scandale) international, suivi par le monde entier à la télé !
Le drapeau olympique est tout blanc avec cinq anneaux de (1. formes / grosseurs / tailles / couleurs) différentes. Il est symbolique et il (2. reçoit / donne / représente / aide) les cinq continents du monde.

Hæfte 2 Sprog og sprogbrug

Her skulle der løses 6 opgaver med i alt 23 items. Eleverne blev testet i følgende grammatiske og sproglige fænomener:

Præpositionsudtryk med à, skelnen mellem præsens og infinitiv i en kontekst, adjektivers placering og kongruens, præpositioner ved tidsudtryk, valg af verbalform i en kontekst samt dansk-fransk ordbogsopslag af verbet tage i forskellige betydninger.

Den vanskeligste opgave var den sidste, Activité F, som krævede ordbogsopslag og hermed også bevidsthed om ordklasser.

Activité F

Ecris la bonne expression en français.

21. Elle préfère _____ le train pour voyager en France. (tage)
22. Ils aiment _____ à la plage en vélo. (tage)
23. Il y a beaucoup de _____ noirs à Paris. (tage)

Hæfte 2 Écrire

Mes amis et moi

Passer du temps avec les amis, c'est important. Voici quatre amis qui font une promenade en bateau sur le lac d'Annecy, dans les Alpes françaises.

Ecris deux petits textes.

- Raconte ce que tu aimes faire avec tes amis. (100-150 mots)
- Regarde les photos et fais une description de ce que tu vois. (100-150 mots)

Avec mes amis, j'aime bien...

Sur les photos, je vois...

Opgaven i skriftlig fremstilling bar overskriften ”Mes amis et moi”. Ligesom i de foregående år var opgaven todelt. Eleverne skulle i den første del fortælle, hvad de kunne lide at lave sammen med deres venner. I den anden af opgaven skulle billederne i oplægget beskrives.

Censorernes vurdering er, at venner var et godt tema, som appellerede til eleverne. Skrivelysten var stor, og det var ikke svært at få skrevet 200-300 ord.

I det første delafsnit kom det nok så meget til at handle om dem selv i stedet for dem selv og deres venner. I det andet delafsnit skrev de i højere grad, hvad de forestillede sig om de fire personer, end hvad de helt konkret kunne se på billederne. Det bør derfor være en opgave for lærerne at understrege meget stærkt over for eleverne, at de altså skal respektere opgaveformuleringens indhold.

←Sådan skriver en censor

Fejltyper

Fejlkilder var for det meste gamle kendinger, fx køn og ubestemte artikler, men især ordbogsopslag voldte eleverne vanskeligheder, som man vil kunne se på nedenstående udtryk og sætninger. Det er en god ide at bruge disse sætninger som en slags fejlfinderopgave i undervisningen.

1. J'aime bien prends sur la mere.
2. Nous parlons autour de tous
3. Souvent manger nous une glace après l'école sur McDo
4. Nous avons été pendant beaucoup ensemble
5. Ils navigateurs. (sejler)
6. Ma famille connaisseur bien la famille de Zacharias. (kender)
7. C'est les filles qui voilier. (ror)
8. Nous jument aussi sur le trampoline. (hopper)
9. Je vois des filles qui bettraves (ror)

Fransk FS10 skriftlig

Hæfte 1 Sprog og sprogbrug

I år skulle eleverne løse 5 opgaver med i alt 20 items. De første 3 opgaver var grammatikopgaver og indeholdt bøjning af verber, brug af præpositioner og pronomener og valg af den korrekte tid. Opgaverne D og E var kontekstbaserede og viste sig at være nemmest for eleverne. I det hele taget havde eleverne let ved at løse opgaverne i dette hæfte.

Activité E

Choisis la bonne lettre pour finir les phrases. Regarde l'exemple. Il y a 2 lettres de trop.

ex.	Michel rencontre des jeunes Africains qui...	F
17.	A l'école, les enfants apprennent...	
18.	Caroline va prendre une année sabbatique pour...	
19.	Les volontaires habitent souvent...	
20.	C'est difficile de discuter avec les habitants quand...	

A	voyager en Afrique Centrale.
B	la famille locale a besoin d'aide.
C	avec leur famille d'accueil.
D	ils ne parlent que le dialecte local.
E	à lire et à écrire.
F	aiment la musique.
G	des contacts avec des volontaires.

Hæfte 2 Fri skriftlig fremstilling

I år var der ligesom sidste år 2 skriveoplæg. Begge oplæg handlede om at rejse. De fleste elever valgte oplæg 1, hvor opgaven var at skrive et brev. Her skulle man enten forestille sig at være en fransk pige med veninderne i København eller en dansk fyr med vennerne i Paris. Censorerne melder tilbage, at det

kom der mange gode og sjove historier ud af. Elevernes stile bar præg af stor fortælleglæde, og generelt var det en fornøjelse at læse disse opgaver. Det galdt også oplæg 2, som dog blev valgt af færre elever. De elever, som valgte denne opgave, skrev meget engageret om emnet, som handlede om en pige, som brugte sin ferie på frivilligt hjælpearbejde i Sénégal.

1 Voyager pour découvrir et s'amuser

Mathias, Matthias, Lars, Marcus et Stefan, 5 jeunes Danois à Paris.

Claire, Audrey, Eloïse, Maureen et Marion, 5 jeunes Françaises à Copenhague.

Les jeunes aiment bien découvrir de nouvelles choses dans une grande ville : les monuments, les petites rues et les boutiques, les cafés... Et bien sûr, ils aiment bien s'amuser ! Pendant leur voyage, Marion et Mathias écrivent un mail pour parler de ce qu'ils font.

Salut Marion,
Comment ça va ? Moi, je suis à Paris avec mes copains et on...
...
...
Bisous
Mathias

Salut Mathias,
Comment ça va ? Moi, je suis à Copenhague avec mes copines et on...
...
...
Bisous
Marion

Choisis entre A et B.

A. Ecris le mail de Mathias à Marion. (300-400 mots)
ou
B. Ecris le mail de Marion à Mathias. (300-400 mots)

2 Faire du bénévolat

Mon voyage au Sénégal

Cet été, j'ai passé un mois au Sénégal, en Afrique, pour faire du bénévolat. J'ai travaillé avec les enfants de la rue. J'aime ce genre de voyages : je comprends mieux la vie du pays et en même temps je peux aider les enfants.

J'ai habité dans une famille sénégalaise avec qui j'ai partagé mes repas. J'ai appris quelques mots de wolof (la langue locale). J'ai parlé un peu wolof avec les enfants, mais j'ai surtout parlé français avec les Sénégalais dans la rue et dans « ma famille ».

Le matin, je travaillais dans une école maternelle et l'après-midi dans un centre pour les enfants de la rue. Ces enfants n'ont pas de famille, pas de maison, ils n'ont rien. Ils sont sales, mal habillés et doivent mendier chaque jour.

C'est vraiment triste à voir ! Au Centre, ils vont à l'école, ils peuvent prendre une douche et avoir un bon repas. J'ai parlé et joué avec les enfants. Ils manquent d'affection et ils ont besoin qu'on les écoute.

J'ai beaucoup pensé aux différences entre la vie des enfants français et sénégalais. En France, on a une vie confortable, mais on est souvent mécontents. Les enfants de la rue au Sénégal n'ont rien, mais ils sourient quand même.

Je trouve le bénévolat très enrichissant. Je pense qu'il faut aider les pays pauvres, mais le plus important, c'est le droit à l'éducation, le droit des enfants d'aller à l'école.

Jacqueline

- Qu'est-ce que tu penses du témoignage de Jacqueline ?
- Et toi, quel genre de travail bénévole aimerais-tu faire ? (300 – 400 mots)

Det er virkelig en fornøjelse at opleve de dygtige elever folde sig ud både sprogligt og indholdsmæssigt.

Det er bemærkelsesværdigt, at efterskolernes 10. klasse elever viser så stor skrivelyst og så korrekt fransk.

←Et par censorkommentarer.

Sidste år var kravet om antal ord på mellem 350-400 ord. I år var det 300 – 400 ord. Det var efter censorernes vurdering en klar fordel for eleverne.

Fejltyper og sproglige iagttagelser

Konstruktioner med *on*

on nous avons ... / on sortons. Det er rigtig godt, at eleverne kender konstruktionen med *on*, men de skal også være klar over at de i verbalbøjningen foretager et valg mellem tredje person ental eller første person flertal, og at en kombination af *on* og *nous* kun kan ske på én måde *nous, on ...*

Mange elever brugte *imparfait* i stedet for *passé composé*.

Mange eksempler på *j'amie* i stedet for *j'aime*

Et enfin: et par eksempler på sproglig kreativitet hvor ordbogskompetencen manglede: *soleil rail* og *la petite mer madame*.

Fælles for alle tre sprog

Nogle faldgruber i det skriftlige arbejde kan være:

- Bruge den rigtige overskrift
- Besvare opgaven ud fra opgaveformuleringen i den (gule) boks
- Opsætningen med afsnit
- Skrive i samme tid, så læseren kan følge handlingen
- Anvende et relevant ordforråd
- Anvende ordbog og grammatiske oversigter
- Gennemlæse opgaven inden aflevering

I tidligere udgaver af PEU er der nøjere beskrevet hvilke fejltyper, der bør øves. [Tidligere udgave af PEU](#)

Brug af hjælpemidler

Her kan man virkelig se, hvilke elever der er blevet undervist i brug af hjælpemidler, og i det hele taget blevet undervist. Jeg mener der i evaluering af årets prøve skal pointeres overfor lærerne, hvor vigtig undervisning og træning i brug af hjælpemidler er.

Det er tydeligt, at flere elever i år har haft adgang til online ordbøger. Der har nemlig været en markant stigning i ordbogsopslag. I alle fald har eleverne haft et væsentligt større ordforråd til deres disposition, hvilket giver sproget et nøk opad. Det har dog også betydet, at der har været en del tydeligere fejlslag, men det er i min verden kun positivt, at eleverne bruger deres ordbog mere. Der er for mig at se ingen tvivl om, at eleverne har nydt stor gavn af at have onlineordbøgerne tilgængelige, da de bedre kan tage sig sammen til at søge et ord på computeren end til at slå et ord op i en ordbog...

De ovenstående citater er to positive udsagn fra censorerne. Andre censorer beretter stadigvæk om tegn på manglende brug af hjælpemidler eller at det i hvert fald ikke afspejler sig i elevernes besvarelser.

Adgang til internettet

Med baggrund i mange henvendelser har Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen revurderet reglerne for brug af internettet ved prøverne.

For fremmedsprogenes vedkommende er der ikke sket ændringer vedrørende brug af hjælpemidler ved de skriftlige prøver. Dvs. at eleverne ved anden del af FSA og ved FS10 prøverne må anvende grammatiske oversigter, tekstbehandling med grammatik- og stavekontrol samt elektroniske ordbøger, onlineordbøger eller ordbøger i papirudgave. Eleverne må ligeledes bruge online grammatiske oversigter. Det kan fx være et program som www.verbix.com, hvor eleverne kan få alle bøjningsformer af et verbum frem.

Med muligheden for at anvende onlineordbøger og – grammatikker skal det præciseres, at eleverne ikke må benytte adgangen til internettet til at kommunikere med andre, og de må ikke benytte internettet til at få adgang til andre end de tilladte hjælpemidler. Det skal understreges, at eleverne fortsat ikke må hente tekster eller billeder via internettet eller fra lokale mapper og filer.

Det er skolelederens ansvar at sikre, at eleverne ikke kommunikerer utilsigtet eller benytter ulovlige hjælpemidler. Det er på den baggrund vigtigt, at skolelederen informerer eleverne grundigt om såvel reglerne for brugen af internettet som konsekvenserne af snyd under prøverne.

Tilbagemeldingerne fra censorerne viser, at der har været nogle tilfælde af snyd, men nok ikke flere end de foregående år.

Hvad sker der, hvis en elev snyder?

Det er skolens leder, der skal tage affære, hvis der er mistanke om snyd. Ofte vil det blive klarlagt gennem en samtale med eleven, i andre tilfælde fører skolen en log over, hvilke hjemmesider eleven har besøgt og kan på den måde afsløre snyd. Der har også været tilfælde, hvor lærer og censor har googlet sætninger fra elevbesvarelsen og derved kunnet se, at opgaven var hentet fra nettet. Der har ligeledes været eksempler på, at eleven har besvaret en opgave fra tidligere år, hvilket skaber mistanke om, at eleven har benyttet filer fra computeren.

Når skolelederen konstaterer, at der har været tale om snyd, bliver eleven bortvist fra prøven – dette kan også ske efter prøven er afsluttet. Det betyder, at eleven ikke får en karakter for sin besvarelse. Eleven skal tilbydes mulighed for at aflægge prøven ved decemberterminen.

Antal ord

Der er efterhånden en del elever, der skriver antal ord på opgaven. Det letter arbejdet for lærer og censor, at man ikke behøver tælle efter i tvivlstilfælde. Der skal hermed endnu en gang lyde en opfordring til lærerne om at bede eleverne påføre antal ord på opgaven.

Vi bliver ofte spurgt om, hvad der sker, hvis besvarelsen ikke opfylder kravet om antal ord. Når der står et antal ord på opgaven, så er det meningen, at opgaven hverken skal være kortere eller længere. Selvfølgelig skal man ikke hænge sig i petitesser, +/- 50 ord vil være i orden. Hvis længden ikke ligger inden for dette spænd vil det være et af de elementer, der trækker ned i bedømmelsen. Den fri skriftlige fremstilling vurderes ud fra en helhedsbetragtning, hvori der indgår de elementer, der står på evalueringsskemaet i Prøvevejledningen. Længden er et af disse elementer.

Hvad med kultur og samfundsforhold?

Kendskab til kultur og samfundsforhold er ligeledes et af de elementer, der indgår i helhedsvurderingen. Nogle opgaver lægger mere op til at inddrage dette end andre. Årets opgaver lægger ikke direkte op til at inddrage kultur og samfundsforhold. Det skal naturligvis ikke vægtes negativt i bedømmelsen af elevbesvarelsenerne, at de ikke inddrager dette. Derimod vægtes det positivt, hvis det er lykkedes for nogle elever at gøre det, fx ved at lave en sammenligning mellem danske forhold og forhold i fx England, Tyskland, Frankrig.

Opfordringer fra censorerne

Censorerne udtrykker stor tilfredshed med de skoler, hvor eleverne har skrevet antal ord på opgaven, og hvor opgaverne er blevet printet i to eksemplarer, så både lærer og censor kan sidde med opgaven foran sig ved karakterkonfereringen. Der ytres ligeledes glæde over de skoler, der sender to eksemplarer af karakterlisten til censor, så der både er en til de foreløbige og en til de endelige karakterer. Det er et krav, at skolerne sender opgaverne samme dag, hvor prøven er afholdt. Sammen med opgaverne skal der ligeledes sendes kontaktoplysninger på læreren/den kommunale censor. Der er desværre endnu skoler, som ikke husker, at det er en kommunal censor og ikke læreren, der skal rette opgaverne til FSA.

Nogle skoler sender opgaverne til censors skole. Det skal de ikke, medmindre censor udtrykkeligt beder om det. I prøveperioden er det ikke altid sikkert, at læreren er på skolen. Ligesom det er upraktisk, hvis opgaverne kommer en lørdag.

Eleverne skal skrive samme navn på opgaven, som de står opført med på karakterlisten. Det er desuden vigtigt, at eleverne skriver så tydeligt, at det er muligt at identificere navnet. Derudover bør eleverne være omhyggelige med at skelne mellem store og små bogstaver. Fx havde mange censorer svært ved at se, om en elev havde skrevet Chinese med stort eller lille c i item 20 (engelsk FS10). Til tider er det ligeledes vanskeligt at tyde, om en elev skriver B eller D i de opgaver, hvor de skal indsætte bogstavet for den rigtige løsning i multiple choice opgaverne.

Niveauet for prøverne

De skriftlige prøver bliver udarbejdet ud fra kravene i Fælles Mål. Ligesom det er Fælles Mål, der ligger til grund for bedømmelseskriterierne. Da Fælles Mål blev udarbejdet, var Den Fælles Europæiske Referenceramme – Common European Framework of Reference (CEFR) et vigtigt redskab. På CEFR er FSA på A2 niveau i tysk og fransk og på B1 niveau i engelsk. For FS10 gælder det, at det sproglige niveau i 2. fremmedsprog er på vej mod B1, hvorimod det i engelsk er på vej mod B2. Hvad eleverne skal kunne på disse niveauer kan ses her

SELVEVALUERINGSKALA				
	A1	A2	B1	B2
Lytte	Jeg kan forstå meget enkle ytringer om mig selv, mennesker jeg kender og ting omkring mig, når folk taler langsomt og tydeligt.	Jeg kan forstå de mest almindelige ord og udtryk for ting, der er vigtige for mig, fx oplysninger om mig selv, om min familie, om indkøb, mit nærmiljø og mit arbejde. Jeg kan forstå hovedindholdet i korte og klare beskeder og meddelelser.	Jeg kan forstå hovedindholdet når der er tale om dagligdags emner som fx arbejde, skole, fritid etc. og sproget er klart og præcist. Jeg kan forstå hovedindholdet i radio- og tv-udsendelser, der berører aktuelle emner eller emner, der har min personlige interesse, hvis der tales relativt langsomt og tydeligt.	Jeg kan forstå længere sammenhængende tale og foredrag og kan følge med i en indviklet ordvæksling, forudsat at jeg har rimelig indsigt i emnet. Jeg kan forstå de fleste nyhedsudsendelser på tv. Jeg kan forstå de fleste film, hvor sproget forekommer i en standard version.
Læse	Jeg kan forstå dagligdags navne, ord og meget enkle sætninger, fx i annoncer, på opslag og plakater eller i brochurer.	Jeg kan læse meget korte og enkle tekster. Jeg kan finde bestemte oplysninger, jeg leder efter i dagligdags tekster såsom reklamer, brochurer, spisekort og fartplaner, og jeg kan forstå korte, enkle personlige breve.	Jeg kan forstå tekster, der er skrevet i et dagligdags sprog eller relaterer sig til mit arbejde. Jeg kan forstå indholdet af personlige breve, hvor afsenderen beskriver sine oplevelser, følelser og ønsker.	Jeg kan læse artikler og rapporter om aktuelle emner i hvilke forfatteren indtager en bestemt holdning til et problem eller udtrykker et bestemt synspunkt. Jeg kan forstå de fleste moderne noveller og lettilgængelige romaner.
Samtale	Jeg kan føre enkle samtaler hvis min samtalepartner er indstillet på at gentage eller at omformulere sine sætninger og tale langsomt, samt hjælpe mig med at formulere det, jeg prøver på at sige. Jeg kan stille og besvare enkle spørgsmål omkring dagligdags emner.	Jeg kan deltage i samtale om enkle hverdags situationer, der kun lægger op til en udveksling af informationer. Jeg kan deltage i en kort meningsudveksling, skønt jeg normalt endnu ikke forstår nok til at kunne uddybe samtalen.	Jeg kan klare de fleste situationer, der opstår ved rejse i lande eller områder, hvor sproget tales. Jeg kan uforberedt indgå i en samtale om emner af personlig interesse eller generelle hverdags emner som fx familie, fritid, arbejde, rejse og aktuelle begivenheder.	Jeg kan samtale og diskutere såpas flydende og frit, at jeg forholdsvis utvungent kan føre en samtale med 'native speakers'. Jeg kan tage aktivt del i diskussioner om dagligdags emner, samt forklare og forsvare mine synspunkter.
Redegøre	Jeg kan med enkle sætninger og et begrænset ordforråd beskrive hvor jeg bor og fortælle om folk, jeg kender.	Jeg kan bruge en række udtryk og enkle vendinger til at beskrive min familie og andre omkring mig, min dagligdag, min uddannelsesmæssige baggrund og mit arbejde – nu eller tidligere.	Jeg kan bruge udtryk og vendinger til at redegøre for oplevelser, mine drømme, håb og forventninger. Jeg kan kort forklare og begrunde mine meninger og planer. Jeg kan fortælle en historie, give et resume af en bog eller af en film og beskrive mine indtryk af dem.	Jeg kan klart og detaljeret redegøre for forhold vedrørende mine interesse- og erfaringsområder. Jeg kan fremlægge et synspunkt om et aktuelt emne og angive fordele og ulemper ved forskellige løsningsmuligheder.
Skrive	Jeg kan skrive korte, enkle postkort, fx sende feriehilsner. Jeg kan udfylde formularer med personlige oplysninger, fx skrive navn, nationalitet og adresse på en hotelregistrering.	Jeg kan skrive korte, enkle notater og beskeder. Jeg kan skrive et meget enkelt, personligt brev, fx et takkebrev.	Jeg kan skrive en enkel og sammenhængende tekst om dagligdags temaer eller om emner, som interesserer mig personligt. Jeg kan skrive personlige breve, hvor jeg beskriver oplevelser og indtryk.	Jeg kan skrive klare og detaljerede tekster om en lang række emner der interesserer mig. Jeg kan skrive en opgave eller en rapport hvor jeg formidler oplysninger og argumenterer for eller imod et bestemt synspunkt. Jeg kan skrive breve hvor jeg giver udtryk for

Man kan læse hele publikationen om CEFR [her](#).

Læs om følgende områder i [PEU hæftet 2011](#).

- Arbejdet med den skriftlige dimension som forberedelse til prøven.
- Arbejdet med skriveprocessen.
- Tjeklister til eleven for korrektur af det skriftlige arbejde

De mundtlige prøver

FSA mundtlig prøve

Prøven er todelt og består af

- elevens redegørelse for et selvvalgt emne på baggrund af årets tekster og temaer
- en samtale på baggrund af et lodtrukket oplæg om et andet tema end det, eleven havde valgt sit eget emne under.

FS10 mundtlig prøve

Prøven er todelt og består af

- elevens redegørelse for et selvvalgt emne på baggrund af årets tekster og temaer og
- en samtale, som tager udgangspunkt i elevens redegørelse, og som breder sig ud til hele temaet

De mundtlige prøver i overblik

FSA	FS10
Tekstopgivelser 30-40 ns	Tekstopgivelser 50-60 ns (eng)/40-50 ns (ty.fr)
Prøven varer 20 minutter	Prøven varer 20 minutter
Redegørelsen varer ca. 5 min	Redegørelsen varer ca. 7 min
Samtalen varer ca. 8 min	Samtalen varer ca. 7 min
Elevens kilder kan være ud over de opgivne tekster eller bestå helt eller delvist heraf	Elevernes kilder skal være ud over de opgivne tekster
Lodtrækning under prøven	Lodtrækning tidligst 10 skoledage før de skriftlige prøvers begyndelse
Samtale om et andet overordnet tema	Samtale om samme overordnede tema

Indledning

Den mundtlige prøveform sætter for alle 3 sprogfag de samme rammer. Man kan synes, at det ikke er helt rimeligt. Engelskundervisningen påbegyndes i 3. klasse, hvorimod tysk og fransk først påbegyndes på 7. klasses trin, for en del franskelever først i 8. klasse. Når man nu har den samme prøveform, er det derfor meget væsentligt, at der er forskel på, hvordan man bedømmer elevernes præstationer. Man kan ikke sammenligne det sprog, eleverne har til rådighed i engelsk med elevernes sproglige niveau i tysk og fransk. En af forskellene ligger måske allerede i antal temaer.

Årets temaer

I alle sprogfag skal lærerne i samarbejde med eleverne vælge årets temaer. Et passende antal temaer er angivet til 4 – 6 temaer, men flertallet af især tysk- og fransklærerne når 4 temaer. For tysk- og fransklærere er begrundelsen, at eleverne ikke kan nå at tilegne sig et fornuftigt og aktivt ordforråd indenfor flere temaer, sådan at de til prøven kan føre en samtale.

I 10. klasse skal man være opmærksom på, at eleverne ikke frit kan vælge det tema, de vil lave deres selvvalgte emner under, men at det sker gennem lodtrækning. Derfor er det vigtigt, at alle temaerne er lige velegnede til både at lave et selvvalgt emne på baggrund af og at samtale om bagefter. Temaerne skal så vidt muligt også være af ca. samme sværhedsgrad, sådan at lodtrækningen bliver så retfærdig som muligt.

Temaer i engelsk

Bl.a. blev disse temaer brugt ifølge de beskikkede censorer:

Friendship, Fame, Health, Racism, Discrimination, Death penalty, Wars, Gun violence, Apartheid, Law and Order, The Struggle in Ireland, Conflicts, Identities, Relationships, Evil, Love, Dreams, Growing up in South Africa, People who changed the world, The American dream, Addictions, Victorian, England, Crime, Crime and punishment, Lifestyles, Homelessness, Teenage pregnancy, Life and death, Bullying, Teenage problems

Temaer i tysk

Følgende temaer blev brugt ifølge de beskikkede censorer:

Anders sein, Jung sein, Deutsch sein, Sport, Sport und Freizeit, Deutschland, Beruf und Zukunft, Jung sein, Ernährung und Gesundheit, Familie, Freizeit, Landeskunde, Schule, Ferien – Reisen, Familienleben, Zukunft, Deutschland früher und heute, Träume und Gedanken, Deutsche Musik, Märchen, Österreich, Blick auf Deutschland, Körper und Kultur, Drogen/ Alkohol und Missbrauch, Schule und Ausbildung, Berühmte Personen, Kinder haben Rechte, Freundschaft und Liebe, Umbruch und Aufbruch, Hamburg, Das war die DDR, Macht und Widerstand, Nicht alle Deutsche waren Nazis, Kultur und Traditionen, Berlin, Die Ost-West Geschichte

Temaet ”Jung sein” løb med førstepladsen indenfor temaer rundt omkring i landet. Derudover arbejder de fleste lærere med temaerne ”Sport und Freizeit” og ”Deutschland” i forskellige variationer. Dernæst følger temaer som Schule und Zukunft” og ”Anders sein”.

”Jung sein” er klar topscorer i år. Det fungerer enormt godt ift. at perspektivere videre, ligesom det giver meget vide rammer for, hvad eleven ønsker at skrive om

Censorerne melder tilbage, at **de bedst egnede temaer til elevens selvvalgte emne** synes at være ”Jung sein” og ”Sport und Freizeit”, og så får ”Anders sein” også positive ord med på vejen.

Men, der er også et par temaer, der ifølge censorerne har vist sig ikke at være egnede. Det ene tema er Märchen, og det andet er Deutschland.

Det er ikke første gang, vi får tilbagemeldinger fra beskikkede censorer om, at temaet ”Märchen” ikke egner sig særlig godt som tema. Det er ikke et tema, som eleverne har nemt ved at vælge et selvvalgt emne under. Og det giver de dårligste samtaler, hvor samtalen alt for hurtigt kan gå i stå. Desuden er det rigtig svært for lærerne at formulere prøveoplæg, der ikke lægger op til endnu en redegørelse.

* I stedet for kunne man bruge eventyr som tekster i andre temaer; fx Aschenputtel i temaet Familie eller Jung sein, eller fx Rotkäppchen i temaet Familie eller Freundschaft.

Ved emnet ”Märchen” viser det sig hurtigt, at emnet ikke har elevernes interesse.

Samtalen bliver snarere til en redegørelse eller til spørgsmål om facts, og der er ikke så meget at tale om.

”Geschichte og Landeskunde” derimod er ”svære” emner, som ikke giver elever mulighed for at uddybe ret meget i samtalen. Eleverne prøver her typisk at beskæftige sig med selvvalgte emner som ”DDR og BRD, murens fald eller jødernes forfølgelse under anden verdenskrig” – dette kræver meget viden og sprog!

I Prøvevejledningen for engelsk står der, at et land som tema ville være alt for bredt. I tysk er der mange lærere, der vælger temaet ”Deutschland” i alle mulige afskygninger, men som i virkeligheden dækker over arbejdet med tysk historie. Sommetider har dette tema også en geografisk vinkel, som fx Hamburg eller Berlin o.l. Faktum er, at sådan et tema som regel kræver et mere avanceret ordforråd end andre temaer på 9. classes eller 10.klasses niveau. Selvom temaet ”Deutschland” kan egne sig godt som selvvalgt emne, i hvert fald for nogle elever, er det et tema, som er vanskeligt at føre en almindelig samtale om. Det er også her svært at formulere åbne spørgsmål til samtale (FSA) under dette tema, dvs. at der enten lægges op til endnu en redegørelse, eller også kommer samtalen til at ligne afhøring.

* Også tekster, som man som regel placerer under temaet ”Deutschland”, kan indordnes under andre temaer. En tekst om en flugt kan fx placeres under temaet ”Reisen” eller under temaet ”Zukunft”.

Temaer i fransk

Følgende temaer blev brugt ifølge de beskikkede censorer:

L'amour , La musique, Vivre ensemble, Etre jeune, Le cinéma, En voyage, La famille, Être étranger, L'amitié, La francophonie, La mode, Le bonheur, Les Cultures différentes, Paris, Racisme, Les Vacances, La vie quotodienne, Les Medias, La France multiculturelle, Les Fêtes en France, La Bretagne, La solidarité, La Ville ou la Campagne

Kan en film være et tema?

Et tema vil ofte være sammensat af forskellige tekster og teksttyper. Men et tema kan i princippet være en film. Selve filmen tæller ikke som normalsider, men den kan kombineres med uddrag af filmmanus eller med tekster, der danner baggrund for filmen. En film vil ofte indeholde flere temaer eller emner, hvilket giver eleverne gode muligheder for at vælge et emne til deres redegørelser.

I Prøvevejledningen står der: ”Hvis eleven ønsker at tage udgangspunkt i en bestemt tekst (fx en novelle eller en roman), som der er arbejdet med i årets løb, skal eleven uddybe et emne fra teksten”

Tekstopgivelser

I Prøvevejledningen står der indledningsvis sådan: ”Til den mundtlige del af prøven opgives et alsidigt sammensat stof inden for fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Opgivelserne skal være af passende sværhedsgrad, som skal være alsidigt sammensat og omfatte både skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives ikke-skrevet materiale, fx lyd, billeder, dvd osv. Flere tysk/fransk/engelsktalende lande skal være repræsenteret i tekstopgivelserne. Alle tekstopgivelser skal selvfølgelig være på tysk/fransk/engelsk.”

Censorerne melder tilbage, at der igen i år blev brugt mange film i undervisningen. Her er årets høst til inspiration.

Engelsk	Tysk	Fransk
Bowling for Columbine, The Hereafter, The Story of Rosa Parks, Hooligans, In the Name of the Father, Mississippi Burning, Soldier Jack, Martin Luther King (dokumentar), Juno, Of Mice and Men, A Boy, Precious, Ray, The Green Mile, Oliver Twist, Sweet Sixteen, Goodbye Bafana, Romeo and Juliet, Ice princess, Invictus, The Wave, Malcolm X, Forrest Gump, Billy Elliot, Blood Diamond, The Shining, Eight Mile, Cry Freedom, Life, Niceville, Thirteen, Braveheart, Bend it like Beckham	Napola, Goodbye Lenin, Kebab Connection, Engel und Joe, Das Wunder von Bern, Good bye Lenin, Der Untergang, Der Tunnel, Treffpunkt Berlin, Crazy, Dann eben mit Gewalt, Christiane F, Der Krieger und die Kaiserin, Youtube Video „Einmal Texas und zurück – Schüleraustausch“, Die Welle, Schwarzfahrer, Die Frau vom Checkpoint Charlie, Das Alibi, Knallhart, Sophie Scholl, Lola rennt	Au revoir les enfants, Les parapluies de Cherbourg, Le fabuleux destin d'Amélie Poulain, La mère, L'enfant, LOL, Coco avant Chanel, Le scaphandre et le papillon, Paris je t'aime, Marie Antoinette, Les choristes

Motivér eleverne med film i undervisningen

I det prøveforberedende arbejde såvel som i hverdagen er det en rigtig god ide at motivere eleverne med film og medier. Portalen YouTube er særlig god til at finde filmtrailere, musikvideoer og sjove klip fra hverdagen. Her er også mange gode videoer fra andre elever eller lærere, der har lagt undervisningsklip ind. Man skal dog hele tiden være opmærksom på at overholde bestemmelserne om ophavsretten, og at man ikke benytter klip, som er uploadet ulovligt.

Udover at arbejde målrettet med en film for at nå sproglige eller indholdsmæssige mål, kan man også arbejde med film for at vække elevernes interesse og udvide deres kulturelle horisont. Brug filmene enten som en appetitvækker eller som en indgang til et nyt prøvetema. Brug også filmen som et autentisk bud på en ”god anderledeshed”, hvor eleverne møder en anden verden, en dialekt, en genre eller en periode, der ligger et godt stykke væk fra den hverdagssfære, de lever i.

Genren musikvideo er god, da videoer er korte og relativt lette at sætte sig ind i for eleverne. Teksterne kan næsten altid findes på internettet, fx på lyrics.com. Vil man se kortfilm eller spillefilm er www.filmstriben og CFU’erne et godt sted at starte.

Derudover kan skolen tilmelde sig aftalen AVU-medier. Portalen giver mulighed for at arbejde med både tv-serier, dokumentarer, nyhedsudsendelser og spillefilm og har særligt fokus på fremmedsprogene. Med i aftalen hører undervisningsforløb, didaktiske overvejelser og opgaver til filmene og programmerne. Læs mere på hjemmesiden: <http://www.avumedier.dk/Tvogspillefilm/Tvogradio.aspx>

Musik

Her er lidt inspiration til musik fra tekstopgivelserne i år.

Musik i engelsk

Eleanor Rigby, War is over, Leaving home, Yesterday (Lennon/McCartney)
I don't like Mondays, Bloody Sunday (U2), Left outside alone (Anastacia), Strange fruit (Billie Holiday)
A piece of me (Britney Spears), San Quentin (Johnny Cash), You are in the army now (Status Quo),
Another day in paradise (Phil Collins), This time (Bryan Adams), Where the wild roses grow (Nick Cave), Hollywood (Madonna)

Musik i tysk

Nena, Die Prinzen, Silbermond (Symphonie), Mozart, Die perfekte Welle, Freiheit, Radio Mingo, Udo Lindenberg, Nina Hagen, Rammstein, Nur noch kurz die Welt retten (Tim Bendzko), Wir sind Helden, Tokyo Hotel, Die Toten Hosen, Juli, Die Ärzte, Luxuslärm, Ich und ich.

Musik i fransk

Un garçon pas comme les autres, Aïcha, Comme d'habitude, Voilà, Mohamed a peur, Non, je ne regrette rien, L'amour s'en va, Tous les garçons et les filles, Je veux, La mer og Africain à Paris.

Elevers selvvalgte emne (FSA og FS10)

”Det handler om mig selv, mig selv, mig selv!”

Disse ord kunne indlede en klage fra nogle forældre over deres teenagebørn, men her er det for at minde om, at man også lærer et fremmedsprog for at lære noget om andre kulturer end sin egen og dermed skal kunne tale om andet end sig selv. Og udgangspunktet eller indfaldsvinklen er den engelsk-, tysk- eller fransksprogede kultur.

Dette gælder såvel elevernes selvvalgte emner (FSA og FS10) som lærernes oplæg til samtale (FSA).

Når en elev vælger et emne som ”My fantastic year at Oure”, burde alle alarmklokkerne ringe. Det er et emne, som læreren ikke kan godkende, da det i udgangspunktet slet ikke handler om andet end eleven og Danmark. Men det er slet ikke svært at få den rigtige vinkel på. Man kan fx bare give emnet overskriften ”Boarding School, a different way of going to school”, og abracadabra er det hele vendt rundt, og muligheden for en virkelig god redegørelse er der. For nu åbner der sig mange spændende muligheder.

1. Det handler i udgangspunktet ikke om eleven selv.
2. Det tager udgangspunkt i noget typisk engelsk, nemlig kostskoletraditionen
3. Dette skal så formidles under redegørelsen. Det er her, eleven anvender de kilder, som eleven har valgt at basere sit selvvalgte emne på. (Husk at kilderne ved FS10 skal være ud over de fælles opgivelser.) Der kan inddrages mange gode tekster/billeder/reklamer/sange/film osv. om oplevelser på en engelsk kostskole, kostskoleliv, fakta om kostskoler i England, berømte englændere på kostskole, overvejelser om omkostninger, sport på kostskoler, endda Harry Potter osv.
4. Så kan der sammenlignes med en dansk kostskole, som jo typisk er en efterskole.
5. Til sidst kan eleven komme ind på det fantastiske år på sin egen idrætsefterskole.

På denne måde får eleven lavet en disposition, der kommer hele vejen rundt om et emne, som eleven brænder for. Samtidig tvinger det eleven til at interessere sig for andet end sig selv og på denne måde faktisk opdage nyt og lære noget.

Man skal ikke skrive under på hvad som helst

Censorernes tilbagemeldinger viser, at der har været en del mangler i forbindelse med elevernes udarbejdelse af dispositioner.

Det er vigtigt at begynde arbejdet med dispositionerne i god tid. Det er ligeledes en god idé at sætte deadline for aflevering af dispositionen i så god tid, at der er mulighed for at få rettet fejl og mangler, inden dispositionerne sendes til censor.

Hvis en elev afleverer en disposition, der ikke lever op til kravene, så skal læreren ikke underskrive den. For det første er det ikke fair over for censor at aflevere noget, der ikke er i orden. For det andet kan det være ret besværligt for læreren at få eleven til at rette de påpegede fejl og mangler efter undervisningens ophør.

En engelskcensor har lavet et lille kompendium, som han sender til de skoler, hvor han skal være censor, ligeså snart han ved, at han skal ud på den pågældende skole. På den måde får læreren repeteret reglerne, og censor og lærer har mulighed for at få drøftet prøven igennem og kan tage evt. misforståelser i opløbet. Der har været stor tilfredshed fra begge sider med dette tiltag.

Skabelon til disposition

En del lærere har gode erfaringer med at lave en skabelon til dispositionen. På den måde bliver det mere overskueligt for eleverne at arbejde med, og samtidig sikrer de sig, at eleverne får det hele med.

En skabelon kan se således ud og skal være på målsproget:

Navn	Klasse	Skole
Tema		
Mit emne:		
1. Hvorfor har jeg valgt dette emne		
2.		
3.		
4.		
5. Hvordan foregår det i DK		
6. Min egen mening		
Kilder:: (Husk mindst to forskellige teksttyper)		
Elevens underskrift		Lærerens underskrift

Her er et eksempel på en disposition fra fransk.

Fiche de présentation	
Thème – La France multiculturelle et la Francophonie	
Sous-thème – Le racisme et la discrimination	
Mon Choix – Un grand problem en France, au Danemark et dans toute l'Europe Un sujet intéressant	
„Front National“ Son histoire Aujourd'hui	
Les immigrés en France La discrimination La deuxième génération	
Lea deuxième génération au Danemark Les garçons Difficile de trouver un emploi	
Mon avis Racisme absurde Pourquoi Racisme?	
Mes sources „Ras le bok des racistes“ Formidable 3 http://fr.wikipedia.org/wiki/Front_national_(parti_fran%C3%A7ais) ”Le racisme dans ton quartier” „Les émeutes de 2005 dans les banlieues” Allez Hop 9	
Signature de l'élève	Signature du professeur

Send gerne dispositionerne elektronisk

Der har fra nogle censorers side været ytret ønske om at få dispositionerne tilsendt elektronisk. Det ville gøre det nemt for censorerne (og lærerne) at sætte sig ind i de webbaserede kilder. Hvis man benytter sig af denne mulighed, skal dispositionerne samtidig foreligge på papir til brug ved selve prøven. Der er en tendens til, at eleverne først og fremmest benytter sig af elektroniske kilder. Det kan være ret besværligt for censor at få skrevet en lang url korrekt af. Det er ligeledes en mulighed at samle samtlige dispositioner på en usb-nøgle og sende den til censor.

Brug af elevens kilder under redegørelsen

Det er et krav, at eleverne opgiver et antal kilder på deres disposition som baggrund for deres selvvalgte emne. Alle disse kilder skal være på målsproget. Det er samtidig et krav, at disse kilder repræsenterer mindst to teksttyper. Derfor skal eleverne opgive mindst to kilder. For FSA's vedkommende kan eleverne både vælge kilder ud over pensum og kilder fra det opgivne pensum, hvorimod dette ikke er tilladt for FS10. Her skal alle kilderne være ud over pensum.

Disse kilder er det stof, eleverne baserer deres redegørelser på. Kilderne er altså væsentlige og skal derfor spille en rolle i elevens redegørelse for sit selvvalgte emne. Når eleven angiver forskellige fakta, er det godt, at eleven gør det ved at henvise til de kilder, eleven har opgivet og brugt. Indledningsvis siger eleven fx :

Ifølge mine kilder/ min kilde findes der x antal unge i X, som drikker hver weekend.

Skønlitterære kilder er fantastiske i en redegørelse. De fortæller som regel en historie med en handling, som eleven kan inddrage i sin redegørelse ved fx at sige:

Det kan man se i teksten XXX, hvor X bl.a. fortæller om sine drikkevaner. X synes selv, det er dumt, men ...

På denne måde slår eleven flere fluer med et smæk. Eleven får inddraget sine kilder og gør dermed tydeligt, at han/hun har sat sig ind i emnet. Derudover vil eleven automatisk leve op til kravet om at perspektivere til kultur- og samfundsforhold. Og sidst men ikke mindst får elevens redegørelse fylde.

Der er klart flest positive tilbagemeldinger fra censorerne, men desværre også det modsatte. Se her:

Der er desværre stadig nogle steder, hvor elever kun bruger sig selv som kilde.

Elevernes dispositioner var generelt gode, men tog desværre ofte udgangspunkt i dem selv, Mange steder var kilderne der, ”fordi de nu skulle være der”, men de blev ikke brugt.

Ikke alle havde dog de forskrevne to forskellige teksttyper med. Er ikke overbevist om, at alle undervisere er helt klar over det krav.

Det viser sig, at mange elever vælger alt for svære kilder, som de ikke formår at inddrage i deres fremlæggelse eller i samtalen. Dette gælder især internetkilder, herunder Wikipedia.

Lærerens prøveoplæg (FSA)

Efter elevens redegørelse skal der trækkes et oplæg til samtale indenfor et af de andre temaer end det, eleven har valgt sit eget emne under. Det er ikke helt nemt at formulere gode prøveoplæg.

Engelsklærere har her efterhånden opbygget solide erfaringer, da den mundtlige prøve FSA i engelsk hører til de bundne prøver, men tysk- og fransklærere får ikke den samme rutine i at føre til prøve, da prøven her er en udtræksprøve. Det er derfor sværere for tysk- og fransklærere at få erfaringer i at bedømme, hvilke prøveoplæg der fungerer godt, og hvilke der ikke gør.

Men uanset hvad, så skal der af et prøveoplæg fremgå følgende:

Et overordnet tema

Et spørgsmål til at indlede samtalen

De tekster fra fælles pensum, eleven kan relatere til

Gerne billeder eller illustrationer som hjælp og inspiration til eleven

Men hvad er et godt prøvespørgsmål?

Lærerens prøveoplæg skal sætte en samtale i gang. Det er derfor vigtigt, at prøvespørgsmålet er formuleret bredt og åbent, sådan at både de dygtige og de mindre dygtige elever har mulighed for at komme i gang og være med til at styre samtalen.

Der er forskellige former for spørgsmål, som man skal holde sig fra:

1. Findest du, dass ein Berufspraktikum in der Schule gut ist?

Det er et lukket spørgsmål, som eleven i princippet kan besvare med ja eller nej og derfor ikke er hensigtsmæssigt. Men det kan nemt lukkes op og formuleres sådan: Berufspraktikum während der Schulzeit. Wie denkst du darüber?

2. Wie sieht deine Zukunft aus?

Her spørges der udelukkende til eleven selv. Det betyder, at man allerede i selve formuleringen fratager eleven muligheden for at tænke bredt, dvs. inddrage målsprogets verden m.m. Det er denne form for spørgsmål, som censorerne oftest støder på, og som de derfor er nødt til at bede faglæreren om at omformulere. Ovenstående kan fx omformuleres sådan: Woran denken junge Leute beim Thema Zukunft?

3. What can you tell about the The American Civil War?

Det er et spørgsmål, der lægger op til endnu en redegørelse og ikke en samtale. Den slags spørgsmål udvikler sig desuden ofte til ren afhøring af eleven. Man kunne måske i stedet formulere spørgsmålet

således: *Martin Luther King was of great importance for the Afro-Americans. Why was it so?* I denne samtale kunne man også komme rundt om The American Civil War, uden at det bliver selve omdrejningspunktet i samtalen.

Læs prøvespørgsmålet højt

Når eleven er færdig med sin redegørelse, skal man videre til anden del af prøven. Det kan være rart for eleven med et lille break. Nogle censorer har gode erfaringer med, at eleven skal rejse sig og gå over til et andet bord for at trække det igangsættende spørgsmål til samtalen. Det giver lidt ilt til hjernen og markerer samtidig, at noget nyt går i gang. Der er desuden gode erfaringer med at lade eleven læse spørgsmålet højt, og at læreren derefter spørger eleven, om vedkommende har forstået det. Hvis ikke prøver læreren at omskrive/forklare spørgsmålet, så eleven er helt klar over, hvad der skal samtales om.

Nogle lærere vælger selv at læse prøvespørgsmålet højt for eleven for ikke at udstille de elever, som har svært ved at læse.

Kan man være forberedt på en samtale?

Det er ikke til at komme udenom. Når vi ser på, hvordan eleverne klarer den mundtlige prøves to dele, må vi konstatere, at de fleste elever klarer deres redegørelse (især i 2. fremmedsprog) betydelig bedre end samtalen. Mange censorer melder endda tilbage om elever, der går helt i stå under samtalen. Som svar på, hvorfor det forholder sig sådan, hører man oftest, at det skyldes, at eleverne jo ikke kan forberede sig på samtalen.

Er det virkelig rigtigt?

Når eleverne går i stå i en samtale, sker det som regel, fordi de mangler ordforråd. Dette ordforråd lærer eleverne at kende og forstå gennem sprogarbejdet med tekster, film, musik osv. Når vi derfor i undervisningen arbejder med samtaletræning, er formålet blandt andet at anvende dette ordforråd, sådan at det sætter sig spor og lagrer sig i hukommelsen. Under denne træning skal vi som lærere være opmærksom på, at man lærer bedst i sammenhænge eller i en kontekst. Desuden er det vigtigt, at eleverne derefter også skal trænes i at anvende ordforrådet i nye sammenhænge. Det gælder om at være opfindsom mht. at give eleverne anledning til at tale.

I den mundtlige prøve, uanset om det er FSA eller FS10, tager samtalen udgangspunkt i et af årets overordnede temaer. Med det formål for øje er det en god ide at samle på ordforråd, vendinger og spørgsmål med tilknytning til disse temaer. Man kan lave lister, samle spørgsmålene på brikker eller på plancher, både virtuelle og i papirudgave. Disse kan gemmes og hentes frem til brug for træning både hjemme og i timerne. Når faget så er blevet udtrykket (2. fremmedsprog), kan man tage dette materiale frem for at repetere.

En anden vigtig faktor under samtalen er kompensationsstrategier, som eleverne også skal være fortrolige med. Det er vigtigt for eleverne at være bevidste om disse strategier, og det skal der træning til. Kompensationsstrategier kan fx være –

- at bruge gambits for at vinde tid
- at tøve for at signalere, at man er usikker
- at bruge mimik

at bruge gestik
 at forsøge at omformulere
 at spørge med faste vendinger fx ”How do you say?”

Under samtalen kan eleven ligeledes komme ind på det opgivne stof. I denne sammenhæng er det en god ide at man i klassen har samlet på resumeer af alle de tekster, film osv., som man har arbejdet med. På denne måde er det lettere at repetere stoffet.

Samarbejde med censor

Samarbejdet med censor er vigtigt. Censors opgave er at hjælpe til med at få prøven til at fungere og sikre eleven en retfærdig bedømmelse. Samarbejdet mellem lærer og censor begynder i det øjeblik, hvor læreren sender sine materialer til censor. Derefter er det censors tur til at ringe tilbage for at give feedback til læreren og få talt eventuelle tvivlsspørgsmål igennem. Her er det vigtigt, at man får etableret en positiv stemning, sådan at begge parter får den fornemmelse, at prøven kommer til at forløbe godt. Sådan en samtale handler jo for det meste om, at alt er i orden, og at man glæder sig. Der kan være spørgsmål om lodtrækning (FSA) eller spørgsmål om censors deltagelse i samtalen (FSA og FS10).

Men det kan også handle om at påpege forhold, der ikke er i orden som fx:

Elevens disposition	Lærerens prøveoplæg	Tekstopgivelserne
er for lang - mere end en A4	flere end et spørgsmål	for mange
indeholder sætninger	lukkede spørgsmål	for få
mangler kilder	spørgsmål udelukkende om eleven	lederens underskrift mangler
har kilder på et forkert sprog	lægger op til en redegørelse	temaerne fremgår ikke
kilder af samme teksttype		
mangler underskrifter		
indeholder billeder		

Nogle af disse forhold kan og skal man gøre noget ved, men det kan fx være svært for læreren at få fat i eleverne, når undervisningen er ophørt. Derfor er det som regel for sent at få eleverne til at ændre noget på deres dispositioner. Men så ved læreren til en anden gang, hvilke fælder der skal undgås, for i princippet burde læreren ikke have godkendt disse dispositioner. Prøveoplæggene kan læreren til gengæld gøre noget ved, og de beskikkede censorer beretter ofte om, at de har haft mange gode, faglige og frugtbare diskussioner.

Oversigt til censor

Læreren skal sende forskellige oversigter til censor, men det meste kan samles i et skema, som fx det, der ses herunder. Skemaet er ligeledes en god hjælp for læreren ved lodtrækningen af prøvespørgsmål.

Mødetid	Navn	Tema	Emne
8:00	Pia	Does love conquer all	Twilight
8:20	Michael	Conflicts	The Falkland War
8:40	Beate	Relationships	Being a teenage mother

Herudover skal der til FSA laves en oversigt, der viser sammenhængen mellem hvert tema og de tilhørende prøvespørgsmål.

Lærerne skal være klædt på til prøven

Alle lærere har pligt til at sætte sig ind i love og regler vedrørende folkeskolens afsluttende prøver, så de kan udføre deres job professionelt og til gavn for alle involverede parter.

Det er censors pligt at gøre opmærksom på fejl og mangler i det tilsendte prøvemateriale – selvfølgelig på en venlig og hjælpende måde. Flere censorer har i deres evalueringer desværre givet udtryk for, at lærerne ikke har kendt tilstrækkeligt til love og regler vedrørende afviklingen af de mundtlige prøver. Der er desuden censorer, der melder tilbage om de samme fejl og mangler, der går igen hos en lærer, eller endda på en skole, år efter år. Læreren skal sikre sig, at prøvematerialet er i orden, inden det afsendes til censor.

Nogen forsvarer sig med, at de ikke vidste, at der var kommet ændringer. Men når der bliver foretaget ændringer i bekendtgørelser og prøvevejledninger, bliver det altid meddelt skolens leder. Denne bør selvfølgelig straks informere de implicerede lærere. Dette er vigtigt, og det er hensigtsmæssigt, at lærerne har mulighed for at deltage i kurser, så de hele tiden har den nyeste viden, såvel mht. til den daglige undervisning som med prøverne.

Som lærer har man mulighed for selv at holde sig orienteret gennem mange forskellige kanaler. Der er selvfølgelig ministeriets hjemmeside, hvor man bl.a. finder bekendtgørelser, prøvevejledninger og PEU hæfterne. En anden vigtig informationskilde er Skolekomkonferencen for faget, hvor fagkonsulenten har sin egen underkonference, sådan at man kan få svar på spørgsmål. Desuden er der fagtidsskrifter og EMUs hjemmeside, hvor fagkonsulenten med jævne mellemrum lægger Nyhedsbreve, ligesom man finder svar på mange ting ved at læse FAQ om prøverne på fagkonsulentens side under det enkelte fag.

Brug EMU

På [EMU Lærere i grundskolen](#) kan man hente hjælp til mange ting. Der ligger fx afprøvede undervisningsforløb, ideer til brug af it i undervisningen, hjælp til prøverne. Hvis man mangler inspiration til arbejdet med årets temaer er der hjælp at hente. Eleverne vil ligeledes kunne finde kilder til det selvvalgte emne her. Der findes desuden en elevsektion til [EMU](#). Derudover kan eleverne (og lærerne) finde ekstraopgaver på [Træneren](#) til de fleste fag på alle forskellige niveauer.

Elever med særlige behov

Skolens leder skal tilbyde en særlig tilrettelæggelse af prøverne for elever med særlige behov. Den særlige tilrettelæggelse kan vedrøre prøvernes form og rammer, herunder brug af hjælpemidler og ekstra tid. Det er en forudsætning for fravigelserne, at prøvernes mål og sværhedsgrad ikke ændres.

Ved de skriftlige prøver i sprog er der dels mulighed for forlænget tid på i alt 60 minutter, dels mulighed for at få udleveret opgaverne på cd-rom, så eleverne med hjælp fra for eksempel CD-ord kan

få læst teksten op. Eleverne besvarer også opgaven på computeren. De kan skrive direkte i den opgave, som ligger på den udleverede cd-rom.

Materialer til elever med særlige behov skal bestilles fra Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen inden d. 1/12 til brug for prøverne i den efterfølgende sommertermin.

Da der ikke er forberedelsestid til den mundtlige prøve, gives der ikke forlænget tid her. Dog er det tilladt at afsætte ekstra tid til selve eksaminationen til elever, der har talevanskeligheder.

Hvis du vil vide mere

På www.uvm.dk kan du fx finde:

- Prøvevejledningerne og vurderingskriterierne
- 7 skarpe til sproglæreren om de afsluttende prøver i engelsk, tysk og fransk
- Tidligere års PEU hæfter
- Love og bekendtgørelser
- Publikationen ”Orientering om folkeskolens afsluttende prøver”
- Vejledning om fravigelse af bestemmelserne ved folkeskolens afsluttende prøver

FAQ på EMUs sider for henholdsvis engelsk, tysk og fransk : www.emu.dk

Fagkonsulentens konference i Skolekom. Den findes som underkonference til henholdsvis engelsk, tysk og fransk i folkeskolen.

Tak for i år

Som afslutning er her en hilsen fra en af censorerne.

En dejlig uge!

Det er især meget givende at møde nye kolleger rundt omkring i landet. Man tilbringer nogle få timer af ens liv sammen, og alligevel sætter de på en eller anden måde et indtryk.

På den sidste skole, som jeg var hos over to dage, fik jeg et knus af læreren som farvel. Vi havde simpelthen haft nogle udbytterige timer sammen – og hvor vi havde fået diskuteret karakterskalaen godt igennem.

Tjeklister

Her følger tjeklisterne til de mundtlige prøver :

Tekstopgivelser

- Der opgives 30-40ns/ FS10 50-60 ns (eng), 40-50 ns (ty,fr)
- 1ns = 1300 bogstaver uanset teksttype
- Opstilles i 4-6 temaer
- Skøn- og faglitteratur
- Ikke skrevet materiale
- Underskrives af skolens leder.

Dispositionen

- Max 1 A4 side
- Overordnet tema – selvvalgt emne
- Kun stikord – ikke sammenhængende tekst
- Ikke for mange stikord
- Udelukkende kilder på målsproget
- Ikke mig selv som kilde
- Flere forskellige teksttyper som kilder
- Ingen illustrationer (kun hvor det er absolut nødvendigt)
- Underskrift fra lærer og elev
- FS10: kilderne ligger ud over klassens tekstopgivelser.

Prøvespørgsmål/oplæg (kun FSA)

- Overordnet tema
- Ikke lange tekststykker, men ét igangsættende spørgsmål
- Tekstopgivelser, der kan relateres til
- Gerne illustrationer
- Ingen stikord.

Til censor sendes

- Tekstopgivelserblanketten
- Elevernes dispositioner
- Prøvespørgsmål/oplæg (kun FSA)
- Oversigt, der viser sammenhængen mellem elev, tema og emne
- Oversigt, der viser sammenhængen mellem opgivelser og prøvespørgsmål (kun FSA)
- Elevrækkefølge
- Følgrebrev med lærers mail adresse og telefonnummer.